

4 **DOMINICA XXV.**
post Pentecosten. Matth. IX.

In illo tempore loquente Iesu ad tur-
bas, ecce princeps unus accessit, & adora-
uit eum, dicens: Domine, filia mea. Et reliq.

Inter omnia miracula, quæ dominus Iesus Chri-
stus per semetipsum ostendit in terris, tres tantum
mortuos resuscitasse legit. Resuscitauit filiam archi-
synagogi in domo iacentem, de qua nunc sermo agit:
resuscitauit filium uiduæ, extra portam ciuitatis ad se-
peliendum delatum: resuscitauit nihilominus & La-
zarum quatruiduanum mortuum, iam scelerentem in mo-
numento. Qui ergo omnes in se credentes uenerat re-
suscitare in anima, non sine causa est, quod tres tantum
mortuos resuscitasse legitur in corpore. Trina namque
mortuorum resuscitatio, uarietatem significat peccan-
tium, atque post peccatum digne penitentium. Mori-
tur enim anima per peccatum, quia (sicut ait scriptu-
ra) anima quæ peccauerit, ipsa morietur. Ipsum autem
peccatum tribus modis in mente, tribus perpetratur
in corpore: in mente agit, suggestione, delectatione
& consensu: in corpore aliquando occulte, aliquando
palam, aliquando consuetudine. Qui uero occulte pec-
cat, quasi intra domum mortuus iacet: sed cum diu-
na gratia eius cor ad penitentiam agenda in infirmum,
quasi intra domum mortuus resuscitatur: tales signifi-
cauit filia archisynagogi, quæ in puellari ætate resus-
citata est. Qui autem manifeste peccat, quasi extra por-
tam ciuitatis ad sepeliendum mortuus expellitur: sed cum
tales per diuinam gratiam & aliorum correptionem ad pœ-

nitentiam compunguntur, quasi antequam ad sepulchrum perueniant, a domino resuscitantur: hos signi-
 ficauit adolescens filius uiduæ, quem dominus extra
 portam ciuitatis resuscitauit. Sunt etiam aliqui, qui
 non solum publice peccare non erubescunt, sed etiã
 ipsum peccatum in lögam consuetudinem uertunt.
 q̄les significauit Lazarus quatruiduanus mortuus, de
 quo bene scriptum est: **Quia iam sceter, quia dum pu-
 blice per consuetudinẽ peccare non erubescunt, pijs
 mentibus scetorem malæ famæ ingerunt: sed nec de
 talibus desperandum est, quia dominus etiam Laza-
 rum quatruiduanum mortuum scetentem, solo iussu
 resuscitauit, de quo lachrymasse legitur Iesus, & uoce
 magna clamasse: Lazare, ueni foras. q̄a tales a docto-
 ribus nõ solũ exhortationibus, uerum etiã orationi-
 bus sunt instruendi, & cum magna instantia prædi-
 cationis uoce magna clamandi. Frequenter enim p̄
 diuinam gratiam compuncti, ab ipsis peccatis resipi-
 scunt, sc̄q̄ ipsos assiduis steribus & longioribus ieiun-
 nijs macerant, largiores eleemosynas tribuunt: & ubi
 abundauit peccatum, superabundauit gratia: & sicut
 p̄cepti fuerũt ad peccandũ, sic p̄ceptiores sint ad pœ-
 nitendum. Sed nunc quid princeps uel filia eius, pro
 qua rogaturus uenerat, allegorice significant, uideam-
 us. Ait enim euangelista: [Loquẽte Iesu ad turbas,
 ecce princeps unus accessit, & adorauit eum, dicens:
 [Filia mea defuncta modo est, & reli.] Allegorice
 princeps iste, Moysen significat. Vnde bene iuxta Lu-
 cam euãgelistam Iairus est dictus, qui interpretatur
 illuminans, siue illuminatus: qm̄ idẽ legislator Moy-
 ses, dum uerba uitæ alijs ministraturus a deo accepit,
 & ipse illuminatus est spiritali gratia, & alios sua do-**

et rina illuminauit. Filia eius synagogam significat,
 quam dum primus diuinis preceptis & legalibus ob-
 seruationibus erudiuit, quasi spiritali utero genuit. Sed
 domino loquente ad turbas, principis filia defuncta est:
 quia tempore quo dominus in carne apparuit, syna-
 goga à paterna religione & legis obseruatione defe-
 cerat. Unde etenim tumultuantibus rebus pristinam
 amisit dignitatem: quia nec sacerdotalis honor pro-
 prium decorem habebat, & templi reuerentia & ho-
 stiarum immolatio non solum non spiritaliter, sed etiã nec hi-
 storicaliter obseruabatur. Rogauit ergo princeps pro
 filia, quia frequenter Moyses pro synagogæ liberati-
 one diuinam exorauit clemenciam, quemadmodum
 in multis locis scripturæ scriptum inuenis, præsertim
 in eo loco, ubi deum usque ad deo pro populo Israelitico de-
 precabatur, ut etiam ex libro uitæ deleri cuperet, mo-
 do posset dei iram deprecari. Et quia intellexit, eam
 non aliter à morte animæ posse liberari, nisi per incar-
 nationem unigeniti filij dei, recte eiusdem principis uo-
 ce dicitur: Veni, impone manum tuam super eam,
et uiuet. Manus enim domini in scripturis, aliquan-
 do incarnationem significat filij, sicut per prophetam
 dicitur: Vt quid auertis manum tuam, & dexteram tuam
de medio sinu tuo? Et iterum: Emitte manum tuam de
alto, eripe me, & libera me de aquis multis. Vt ergo
super defunctam filiam manum imponeret, rogare fu-
 it, quare nus per incarnationis domini mysterium mun-
 do uisibiliter appareret. Quasi enim spiritaliter Moy-
 ses manum super filiam defunctam imponere rogauit, quasi in-
 carnationis domini mysterium iudæis predicabat, dicens:
Prophetam uobis suscitabit deus de fratribus uestris
tanquam me, ipsum audietis iuxta omnia que locutus

Exod. 32

psalm. 73.

fuerit uobis. **Et** q̄ adueniente plenitudine t̄pis, non
 solum de synagoga carnem assumere, sed etiā deum
 inter hoīes uisibiliter se dignatus est demonstrare, re-
 cte subiungitur: **Et surgens Iesus sequebatur eum, &**
discipuli eius. Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxū
patiebat duodecim annis, accessit retro, & tetigit sim-
bram uestimēti eius.] Sicut archisynagogi filia syn-
 agogam significat, sic mulier, quæ fluxū sanguinis pa-
 tiebatur duodecim annis, significat ecclesiam ex gen-
 tibus. Fluxus enim sanguinis, immunditiā significat
 peccatorum, sicut per prophetā dicitur: **Furū, homi-**
cidium & adulterium inundauerunt, & sanguis san-
guinē tetigit. **A** quo fluxu sanguinis se liberari opta-
 bat ille, q̄ dicebat: **Libera me de sanguinibus deus de-**
us salutis meæ. **N**on aut̄ præmittendum uidetur,
 quod hæc mulier duodecim annis fluxum sanguinis
 patiebat, ut em̄ alij euangelistæ cōmemorant, puella
 hæc archisynagogi filia, duodecim annos habebat æ-
 tatis, cōsiderata ergo utraq̄ lectiōe, cognoscimus, q̄
 quando puella nata est, tunc mulier cœpit infirmari.
Qm̄ & illa duodecim annos habebat ætatē, & ista du-
 odecim infirmitatis. Iuxta uero spiritalē intelligenti-
 am, qm̄ synagoga nata est, ecclesia ex gentibus cœpit
 infirmari: q̄ facile cognoscunt̄ uitia in cōparatiōe uir-
 tutū. **G**ētilis ergo populus ex eo uilior esse cœpit, ex
 q̄ populus Iudæorū electus est. **S**i em̄ (ut diximus) pu-
 ella duodecimo anno ætatis defuncta est, t̄pe puber-
 tatis appropinquante uirā finiuit: q̄ t̄pe liberationis
 uel redēptionis instante, Iudæa suū nō cognouit libe-
 ratorē, magis q̄ mortē elegit q̄ uirā. **I**uxta hunc sen-
 sum, nō uacat à mysterio, qd̄ archisynagogus filiā suā
 octauo loco miraculorū à domino resuscitari roga-

uit, Recensita igitur euangelica lectione, inuenit primum miraculum dominus in Galilga fecisse, scilicet de aqua uinum: secundum descendens de monte, leprosum curasse: tertium, puerum centurionis à paralyti sanasse: quartum, socrum Petri febricitantem liberasse: quintum, mare turbatum sedasse: sextum, in regione Gerasenorum à legione demonum hominē curasse: septimum, in ciuitate sua Capharnaum paralyticum sanasse: octauo loco subintrat archisynagogus, pro filia rogaturus, nolens à mysterio circuncisionis excludi. Subintrat etiam & mulier, à fluxu sanguinis curata. Retro autem accessit, quia non domino manente in carne, sed post eius ascensionem credit ecclesia ex gentibus. Vel certe accessit retro, quia non solum incarnationis eius mysterium cognouit, sed etiam uestigia passionis illius imitatur. Retro enim post dominum accedere, est eius uestigia imitari, sicut ipse dicit in euangelio: Si quis uult uenire post me &c. Et iterum: Qui mihi ministrat, me sequatur. Unde in lege præcipitur: Post dominum deum tuū ambulabis, Hinc Petrus ecclesiam, quæ ad dominum accessit, admonet dicens: Christus passus est pro nobis, uobis relinquens exemplum, ut sequamini uestigia eius. Et Iohannes: Qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare. Accessit ergo ecclesia corde, non corpore, iuxta illud propheticum: Accedite ad eum & illuminamini. Fimbria autem uestimenti tægere, est incarnationis eius mysterium agnoscere, & secundum illud spiritualiter uiuere. Quia enim deus in diuinitate tangi non potest, quasi fimbriam uestimenti tangendum esse exhibuit, quando se in humanitate uisibilem demonstrauit. **Dicebat**

enim intra se: Sitetigero tantum uestimentū eius, salua ero. Pulchre hæc mulier intra se dicebat, q̄a om̄is ecclesiæ fides uel operatio, magis in corde est quàm in corpore. **Vt enim clarior in cōspectu dei appareat, sua bona opera frequēter ab humanis conspectibus abscondit.** De qua per prophetam dicitur: **Omnis gloria eius ab intus.** In tactu enim uestimenti salutem esse credidit, q̄a per incarnationis mysterium genus humanum saluari posse non dubitauit. **Et Jesus conuersus, ⁊ uidens eam, dixit: Confidescilia.** Conuersio domini ad mulierem, respectum miserationis eius significat ad ecclesiā. Quasi enim terga, ⁊ non faciem domini uidebat, quando post idola manuum suarum currens, creatorem suū deum ignorabat. **Et postquam fide eum tangere cœpit, faciem ei ostendit, quando per suam gratiam mētem ecclesiæ ad se uidēdum illuminauit.** Quod quia per fidem accipere meruit, recte dicitur: **Confidescilia, fides tua te saluam fecit.** Et salua facta est mulier ex illa hora.] Nam si quis solam literam attēdat, nō paruam fidem mulierem istam habuisse cognoscit. Cuius perfectionem fidei Lucas euangelista manifestius declarat, dicens eam omnem substātiā suam in medicos erogasse, nec ab ullo poterat curari. Sed cum uidisset dominum in turba ambulātem, solo tactu uestimenti eius posse fieri credebat, quod multis medicis impossibile fieri cōprobauerat. **Vnde ⁊ accessit retro, ⁊ tetigit simbriam uestimenti eius, ⁊ confestim stetit fluxus sanguinis eius.** Cuius uirtutē fidei, ut dominus comprobaret, ait: **Quis est qui me tetigit?** negantibus autem omnibus, dixit Petrus, ⁊ qui cum illo erant: **Præceptor, turbæ te comprimunt**

& affligunt, & tu dicis, quis me tetigit? **Et dixit: Tetigit me aliquis. Nam & ego noui uirtutem de me exiisse, Videns autem mulier quia non latuit, tremens uenit, & procidit ante pedes illius, & ob quā causam tetigerit eum, indicauit coram omni populo, & quem admodum confestim sanata sit. At ipse dixit illi: Filia, fides tua te saluam fecit. Recte ergo filiam uocauit, quā tam perfectam habuit fidem. Spiritualiter autē (ut diximus) significat ecclesiam, quā filia est dei per adoptionem, quia sicut ait euāgelista: Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios dei fieri. Cui per Prophetam dicitur: Audi filia & uide, & inclina aurem tuam. Quā recte per fidem saluat, quia sicut scriptū est: Iustus ex fide uiuit, & sine fide impossibile est placere deo. Vnde dominus mulieri Chananæ ait: O mulier, magna est fides tua, fiat tibi sicut uis. Notandum autē quia cum dñs ad filiam archisynagogi resuscitandam pergeret, mulier in itinere sanata est: quia cum dñs ad synagogā docendam ueniret, ecclesia ex gentibus credendo anticipauit salutē, iuxta illud propheti cū: **Aethiopia pueniet manus eius deo. Aethiopia enim quā nigrū gignit populū, ecclesiam significat ex gentibus nigredine peccatorū coopertam. Aethiopia ergo manus eius proueniet, quā ecclesia ex gentibus, ante synagogā credidit. Oportet autem cōsiderare quia mulier nec in domo, nec in urbe, quā ab urbe lōge excludebatur, sed in uia ei occurrit: quia gentilis populus nullam cognitionem dei, nec legis notitiam habebat, & ideo quasi nudus & discopertus domino occurrebat. Sicq; cum dominus ad puellam tendebat, mulier in uia sanata est: quia dum iudeorum populo predicabat, fidem gentium approbabat, sicut ipse alibi de****

Psalm. 67.

centurione ait: **Amen dico uobis**, non inueni tãtam fidem in Israel. **Vnde & apostoli iudæis dixerunt: Vo** bis quidem oportuerat primum loqui uerbũ dei, sed quia repellitis illud, & indignos nos indicatis æternę mirę, ecce cõuertimur ad gentes. **Manifeste etiam maior fides mulieris cõprobat, q̃ archisynagogi: qm̃ cũ** archisynagogus dñm ad domum suam uenire rogasset, & in itinere eundo uel redeundo eum laborare scisset, mulier pfecte credens, nihil eum laborare fecit, sed tm̃ simbriã uestimẽti terigit. **Sed post q̃ dñs mulierem in itinere curauit, filiã archisynagogi in domo resuscitauit: quia circa finem seculi synagoga creditura est, iuxta illud Apostoli: Cum plenitudo gentium** subintrauerit, tunc omnis Israel saluus fiet. **Et iterũ: Non prius quod spiritale est, sed quod carnale, deinde quod spiritale. Id est, nõ prius synagoga credidit, quæ spiritalis fuit, sed gentilis populus, qui erat animalis, deinde synagoga quæ fuit spiritalis.**

DOMINICA VIGESIMA
sexta, post Pentecost. Iohan. VI.

In illo tempore Cum subleuasset oculos Iesus, & uidisset maximam multitudinem ueniẽtem ad se, dicit ad Philippum: Vnde ememus panes, Et reliqua.

Quoties legimus dñm ex paucis panib⁹ multas turbas hoim̃ pauisse, nõ im̃ est mirandũ, quantũ uenerandũ. **Nõ est em̃ mira, q̃a potuit: sed poti⁹ uenerandũ, q̃a facere uoluit. Qui em̃ ex nihilo cũcta creauit, nõ est mira, si ex paucis panib⁹ mul-**